

Федько Іван Федорович (1897 – 1939),

командарм І-го рангу, заступник наркома оборони СРСР, нагороджений чотирма орденами Червоного Прапора, репресований, уродженець с. Хмелів Роменського р-ну.

Роменська земля щедра героїчними постатями. Особливе місце в історії героїчного минулого нашого краю належить легендарній людині – Федьку Івану Федоровичу. Свій бойовий шлях герой громадянської війни пройшов від простого солдата до командарма І-го рангу, заступника наркома оборони. Він належав до тієї нечисленної категорії полководців, які за роки громадянської війни були нагороджені чотирма орденами Червоного Прапора.

Народився Іван Федорович у 6 липня 1897 року в с. Хмелів Роменського району. Багатодітна родина терпіла нестатки, а тому в 1904 році біда змусила батька майбутнього командарма продати мізерний земельний наділ, кинути рідний Хмелів і поїхати в Молдавію.

Молодий Іван в 1915 році закінчив ремісниче училище і працював на Кишинівській меблевій фабриці. Та йшла імперіалістична війна, фронту були потрібні солдати. З 1916 року юнак на фронті. В одному з наступів полку впав поранений командир відділення. І тут солдат Федько вперше в житті прийняв командування. Так син селянина відчув себе командиром.

У грудні 1916 року його направляють у київську школу прапорщиків, а весною 1917 року він приїздить до Феодосії командиром взводу. Невдовзі Федько був обраний членом полкового комітету, а потім і командиром батальйону. У 1917 році Іван стає більшовиком, бо свято вірить в комуністичні ідеали, спрямовані на покращення тяжкої долі свого народу.

Федько воював на боці Червоної Армії в Криму, на Північному Кавказі, в районі Нікополя, на Тамбовщині. А потім були напружені роки після громадянської. Командував корпусом, був начальником штабу Північно-Кавказького військового округу, заступником командуючого Ленінградським військовим округом, заступником маршала Тухачевського, був заступником маршала Блюхера на Далекому Сході. Коли Івану виповнилося 22 роки, він уже командував армією.

Новим виявом шани перед заслугами І. Ф. Федька розпочався для командарма 1938 рік. Іван Федорович був нагороджений орденом Леніна, призначений першим заступником наркома оборони СРСР. Йому присвоюють звання командарма І-го рангу.

Але на серці в командарма було неспокойно. Ятрив душу недавній судовий процес над учасниками так званої «змови військових» - Тухачевським, Якіром, Уборевичем та іншими, так підло сфабрикований і розіграний Сталіним та його прибічниками. Іван Федорович відчував, що хмари згущаються над ним. В той час, коли командарма нагороджували орденом Леніна, було розпочато таємне слідство проти нього. І найважливішими «аргументами» в руках сталінських слідчих-катів, аби довести «шпигунську, антирадянську діяльність» Федька,

стануть накази про нагородження воєначальника орденами Червоного прапора, підписані тодішнім народним комісаром Троцьким.

Федько бачив як уже заарештовують його помічників. Коли оперативна група НКВС увірвалася до його приймальні, Іван Федорович – і це випадок унікальний – вчинив збройний опір. Вихопивши пістолет, командарм затримав беріївців, викликав особисту охорону і наказав розброїти їх і тримати під прицілом. Водночас він зателефонував Ворошилову, який наказав Федьку «тимчасово» підкоритися працівникам НКВС. А незабаром командарма було розстріляно – смертний вирок затвердили Сталін і Ворошилов. У 1956 році Івана Федоровича Федька було реабілітовано.

В Ромнах на площі біля залізничного вокзалу на високому постаменті встановлено погруддя-пам'ятник мужній, вольовій людині – командарму I-го рангу Івану Федоровичу Федько.

Провідний бібліограф МЦБС В. І. Салогуб.